

Konsten att fälla ett träd

1. Planering och förberedelser

När du bekantat dig ordentligt med din motorsåg är det dags att fälla det första trädet.

För att arbetet ska bli så säkert och effektivt som möjligt gäller det att planera fällningen i förväg och hela tiden ligga ett steg före i tanken.

2. Bestäm fällriktning

När du bestämt vilket träd du ska fälla är det dags att bestämma fällriktningen. Här finns några saker du bör iaktta: Lutar trädet? Hänger grenverket över åt något håll? Åt vilket håll blåser vinden? Är något i vägen?

Det enklaste är att fälla trädet åt samma håll som det själv vill falla på en lutning, överhäng och vind. Att fälla åt ett annat håll kräver specialteknik, större kraftinsats och är ibland helt enkelt omöjligt att genomföra.

En fördel är om du kan fälla trädet över en stock, sten eller stubbe. Då får du en bättre arbetshöjd när du ska kvista och kapa. Observera: Om det finns andra människor i närheten ska säkerhetsavståndet till dem vara minst två trädlängder.

3. Förkvistning

Låga kvistar som kan vara i vägen sågar du bort nu. Men tänk på att aldrig såga över axelhöjd. Undvik att stå rakt bakom sågen. Använd stammen som skydd mellan dig och sågen.

4. Rör din arbetsplats och reträttväg

Rensa rent på marken runt trädet och några meter bakom det. När trädet faller ska du nämligen flytta dig några steg snett bakåt, eftersom rotändan ibland kan slå uppåt-bakåt eller i sidled.

5. Principen för riktad fällning

För att tvinga trädet att falla i önskad riktning används en metod som proffs-huggarna kallar "riktad fällning". Den innebär att man sågar till ett slags gångjärn som styr trädet i fallet hela vägen ner till marken.

För att åstadkomma detta gångjärn sågar man först ut en trekantig bit, det s k riktskåret, på samma sida som trädet ska falla.

Nästa skär, fällskäret, sågas horisontellt från motsatta sidan. Men man sågar inte igenom hela stammen utan lämnar kvar en brytmån på ca 3 cm. Det är brytmånen som fungerar som gångjärn.

6. Riktskåret

A. Ställ dig bredbent bakom trädet och luta vänster axel mot stammen så att du står stadigt. Sikta i fällriktningen med ovansidan på det främre handtaget. Då får du rätt riktning på riktskåret när det är vinkelrätt mot svärdet.

B. Såga först det övre riktskåret. Kontrollera att vänstertummen greppar runt främre handtaget, ge full gas och sätt an sågen nedåt med ca 60 graders lutning. Riktskårets djup ska vara ungefär 1/4-1/5 av stammens diameter. Börja tillräckligt högt upp på stammen så att du får plats med det undre riktskåret.

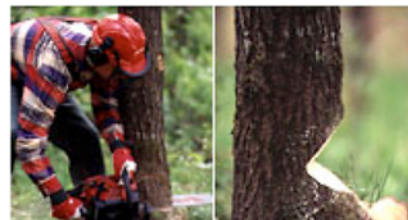

C. Stå kvar i samma ställning och såga det undre riktskåret. Greppa med vänstertummen runt handtaget och ge full gas (här gasar du med högertummen). Sätt an sågen med ca 30 graders lutning uppåt och såga exakt in till det övre riktskåret, varken mera eller mindre. Det är mycket viktigt att de båda skären möts exakt för att gångjärnet ska kunna styra trädet hela vägen ner till marken.

Medan du sågar det undre riktskåret ska du titta ner i det övre riktskåret för att se när de båda skären möts.

7. Fällskäret

Först ett tips: Stanna motorn och kontrollera bränslenivån nu. Att få bränslestopp när du sågar fällskäret kan vara riskabelt.

A. Fällskäret sågas i nivå med riktskårets spets eller något över. Glöm inte att lämna kvar en jämntjock brytmån på minst 3 cm.

B. Om stammens diameter är mindre än svärdslängden kan du göra ett enkelt fällskär rakt bakifrån i förhållande till fällriktningen.

C. Annars börjar du med att sätta an sågen på sidan om stammen och går baklänges runt trädet medan du sågar.

D. Stå bredbent och stadigt, greppa runt handtaget med vänster tumme och ge full gas innan du sätter an sågen.

E. När du sågat drygt halva fällskäret avbryter du sågningen och sätter in ett brytjärn i skäret, eller slår in en kil. Den hindrar trädet från att luta bakåt och nypa fast sågen. Ett brytjärn gör det dessutom lättare att få trädet på fall. Såga sedan resten av fällskäret men var försiktig så att du inte sågar i brytjärnet. Observera: Om du är nybörjare rekommenderar vi att du inte faller träd som har större diameter än svärdets längd, eftersom det är enklare och säkrare att fälla trädet med ett enkelt fällskär rakt bakifrån.

Ett brytjärn gör det dessutom lättare att få trädet på fall. Såga sedan resten av fällskäret men var försiktig så att du inte sågar i brytjärnet. Observera: Om du är nybörjare rekommenderar vi att du inte faller träd som har större diameter än svärdets längd, eftersom det är enklare och säkrare att fälla trädet med ett enkelt fällskär rakt bakifrån.

8. Reträtten

A. När fällskäret är färdigsågat ställer du ifrån dig sågen och lyfter i brytjärnet om det behövs för få trädet på fall. Lyft med rak rygg och böjda knän. Arbeta med lärmusklerna.

B. Medan trädet faller retirerar du några meter snett bakåt så att du är på säkert avstånd när stammen slår i marken. Det kan hända att rotändan slår i sidled, hoppar upp eller glider bakåt.